GAZETA KRAKOWSKA

Nro 42.

Z KRAKOWA DNIA 24 MAIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Warszawy d. 16 Maia.

We Srodę, to iest, dnia 10 Maia poniosła Oyczyzna, ponieśli krewni, przyiaciele i ubodzy wielką stratę przez śmierć JW. Franciszka Węgleńskiego, Ministra prezyduiącego w Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości. Mąż ten zaledwo był wyniesiony na ten stopień, z którego mógł bydź tak bardzo użyteczny Kraiowi przez dokładną znaiomość prawa, charakter stały i swoie cnoty gdy tknięty został chorobą, która trwaiąc blisko półroku, pasmo wreszcie dni Jego z powszechnym wszystkich żalem przerwała. Wieczorem dnia 12 Maia wyprowadzone były zwłoki nieboszczyka do Kościoła XX. Kapucynów w assystencyi bardzo liczney Senatorów, wszelkiego stopnia Urzędników i publiczności. JW. Prymas i Arcybiskup iako też JJWW. Biskup Płocki Prażmowski, i Biskup Sufragan Kiiowski Zambrzycki, odprowadzili zwłoki do samego Kościoła, gdzie zwyczayne nabożeństwo odprawione zostało. Dnia 13 Maia były uroczyste exekwiie, którym podobnież przewodniczył JW. Prymas i Arcybiskup, tudzież JJWW. Biskupi Prażmowski, Zamorzycki i Infułat Koźmian. — JW. Antoni Bienkowski Sędzia przy Naywyższym Trybunale Sprawiedliwości miał mowę pogrzebową w następuiącey treści.

"Od czasu przywrócenia Królestwa Polskiego, iuż to drugiego Ministra Sprawiedliwości śmierć Narodowi naszemu wydarła. — Zgon Męża wysokim urzędem zaszczyconego, nie może bydź obojętnym. Im urząd iest większy, tem skutki tego zgonu są rozciągleysze. — Kierunek sprawiedliwości iest nayważnieyszym w Kraiu urzędem, bo sprawiedliwość zapewnia każdemu mieszkańcowi bezpieczeństwo osoby i maiątku, co iest pierwszym zamiarem społeczności ludzkiey: inne więc dostoyności, które z utworzenia się tey społeczności wyniknęły, nie miałyby mieysca, gdyby sprawiedliwości nie było. Dla iey utrzymania, dokładne ustawodastwo i prawe Sądownictwo, nieodbicie są potrzebne, gdyż sprawiedliwość na tych dwóch filarach oparta stoi. Każdy Naród czuie tę potrzebę, i w wie-

ku naszym wszystkie prawie Europeyskie Narody całe swoie usiłowania na wydoskonalenie ustawodastwa i na sprostowanie Sądownictwa obróciły.—Naród nasz w krótkim czasie rozmaitym zmiennym podpadaiąc koleiom, miał sobie kilkakrotnie obcych kraiów ustawodastwa narzucone i stósownie do każdego, Sądownictwo urządzone. Ogłoszona Konstytucyia teraźnieysza zmieniła Sądownictwo, i konieczną potrzebę zmienienia ustawodastwa wskazała. — Częste te zmiany, mnogość rozmaitych ustaw, pociągaiąc za sobą nieporządek, dały się uczuć Kraiowi tak dalece, że Naród na zeszłym Seymie zgromadzony, podał o to prośby do tronu, a łaskawie nam panuiący Monarcha zlecił Rządowi uporządkowanie ustawodastwa, i organizacyią Konstytucyinego Sądownictwa. Rząd nasz baczny, i o dobro Narodu troskliwy znaiąc ważność Wydziału sprawiedliwości, i przykre iey teraźnieysze położenie, gdy zawakowało Ministrowstwo sprawiedliwości, szukał takiego Męża, któryby i potrzebie Narodu i zleceniu Monarchy zadosyć zdołał uczynić. Między wielu w naszym kraiu znakomitemi mężami, przymioty i zasługi zeszłego Ministra JW. Franciszka Węgleńskiego zalecały go na Kandydata do tego urzędu.,,

"Urodzony r. 1766 w starożytnym szlacheckim herbu Szreniawa domu, młodość swoię nauce prawa poświęcił, a zostaiąc pod obcym w Galicyi rządem, i nie mogąc nabytemi wiadomościami oyczyznie swoiey służyć, użył ich na dobro rodaków. Kiedy w r. 1809 pora pomyślna dla oyczyzny okazała się oddał się cały na usługi publiczne. Naprzód we Lwowie policyią kraiową dzielnie i gorliwie utrzymywał, a za przeniesieniem się Rządu centralnego do Lublina, rozmaite iego zlecenia wykonywał po kraiu zręcznie i skutecznie. Po przyłączoney do Xięstwa Warszawskiego części Galicyi, został Węgleński mianowany Kommissarzem do iey ziednoczenia z Xięstwem, i urząd ten należycie, pilnie i dokładnie sprawił. W roku 1810 obrany był Posłem z Powiatu Hrubieszowskiego i na Seymie 1811 roku czynnym się w tych obowiązkach okazał. Po ogłoszeniu konstytucyi teraźnieyszego Królestwa, był naprzód Sędzią w Delegacyi Administracyyney, potem Sędzią w Naywyższym Trybunale, i na tych ważnych urzędowaniach dał dowody swoiey pilności i dokładney wiadomości rzeczy. W roku 1818 znaczną większością głosów obrany od Senatu na Kandydata, przez Nayiaśnieyszego Pana Senatorem Kasztelanem był mianowany, i zaraz za Wizytatora do Wydziału Sprawiedliwości wezwany od Rządu, z niezmordowaną pracą i gorliwością obowiązki te dopełniał. — Do tych zasług publicznych, łączył zeszły Minister prywatne i domowe cnoty. Był czułym i wdzięcznym dla matki synem, a w zawikłanych interessach wspierał owdowiałą; kochał i szanował od samego dzieciństwa starszego brata Jana, naszego Ministra Przychodów i Skarbu. Miłość i zgodność tych dwóch braci iest znaną powszechnie i służyć może za wzór i rzadki przykład. Kochał całą rodzinę, a nadzieię domu swoiego małoletniego Franciszka, syna od Wincentego brata, wziąwszy w opiekę swoię, z taką troskliwością wychowaniem się iego trudnił, iaką rzadko który oyciec mógł okazać,

Był dobrym panem dla swoich włościan, i w przykrych zdarzeniach skuteczne im wsparcie dawał; był dobrym i spokoynym sąsiadem; w przyiaźniach był stałym, czułym, pomocnym; w urzędowaniu był kollegą miłym i uprzeymym; z podwładnemi łagodnie postępował, a dla wyższych znał uszanowanie. Cnoty prywatne sprawuią w prawdzie tylko dobro osób poiedynczych, ale pochodząc z dobrych skłonności serca, są pewną cnot publicznych rękoymią, bo taż sama chęć działania dobrze, obszernieyszą znayduie przestrzeń na usłudze publiczney. Te zasługi i te przymioty umieściły JW. Franciszka Węgleńskiego na liście Kandydatów do Ministrostwa Sprawiedliwości od Rządu podaney, a Nayiaśnieyszy Pan wybrał go Ministrem i orderem S. Stanisława pierwszey klassy przyozdobił. Znaiąc Węgleński ważność powierzonego urzędu, z podwoioną usilnością zaczął się do iego obowiązków przykładać, ażeby odpowiedzieć ufności w nim położoney; lecz w krótce czyli to przez mocne sił użycie, czyli też, iż takie smutne iego było przeznaczenie, nagła niemoc ciało iego opanowała. Węgleński nie podłał się zaraz tey niemocy; ufny w dzielność swoiey duszy, walczył mężnie z chorobą, i silił się na dopełnienie powinności swego urzędu; lecz ciągła praca iego, dobre tylko i szlachetne zamiary dowiodła, a choroba przez nią zwiększona, śmierć zbyt wczesną dla dobra kraiu sprowadziła. „

Z Wiednia d. 16 Maia.

Naradzenia zebranych tu Pełnomocników gabinetów Niemieckich następuią od niciakiego czasu nader szybko iedne po drugiem; dziś odbyło się trzydzieste pierwsze, na którem wszyscy Pełnomocnicy podpisali akt wszystkich uchwał, i za ośm dni ukończą się zupełnie naradzenia.

Nayiaśnieysi Cesarstwo Ichmość w podróży swoiey do Czech przybyli dnia 8 b. m. do pierwszego nadgranicznego miasta tego Królestwa Leutmischel, i byli z wyrażeniem nay większey radości od licznie zebranych tam mieszkańców powitanemi.

Seym Tyrolski w Inspruku, który rozpoczął się dnia 16 Kwietnia i ciągle obradował, zakończył dnia 7 b. m. swoie posiedzenia.

Z Paryża d. 6 Maia.

Rozporządzenie Królewskie z d. 25 z. m zawiera, że J. K. M. dla siebie i korony zachowuie wszystkie prawa oycowskiey mocy nad Panną Francyi, córką ś. p. Xcia Berry i dziecięciem, które Xiężna Berry w łonie swoim nosi. Opieka i administracyia dóbr dziać się ma wedle przepisów ustaw cywilnych; J. K. M. waruie sobie tylko mianowanie opiekunów i kuratorów, którzy pod władzą rady familiyney złożoney z Xiążąt krwi Królewskiey pod prezydencyią Kanclerza zostawać maią.

Prezydent i prezydenci sekcyy miasta Paryża podpisali 12,000 Fr. na pomnik, który Xciu Berry wystawiony bydź ma na mieyscu popełnionego zabóystwa.

Xże Decazes ziedzie około 10 b. m. do Paryża. Zdaie się bydź rzeczą pewną iż za pozwoleniem Króla wymówił się z poselstwa do Anglii. — P. Lainé nie przyiął tytułu Hrabiego, który przeznaczony mu był przed wyiazdem Xcia Decazes, równie iak dawniey parowstwa,

oświadczaiąc, iż nie chce się pozbawiać prostego nazwiska Lainé.

Królowa Angielska zjedzie do Paryża, lecz zachować chce ścisłe inkognito, ażeby ią nikt nie odwiedzał. Zapewniaią, iż Poseł Angielski czyni przygotowania do wyiazdu na czas iey tu bawienia.

Anglicy Wilson, Hutchinson, Bruce i Lord Kinnaird bawią tu ciągle.

Marszałek Soult za swoim do Francyi powrotem żądał od Ministra woiennego za czas swoiego wygnania zaległey swey płacy iako Marszałek Francyi i członek wielkiego krzyża legii honorowey. Cała ta zaległość wynosiła do 200,000 Fr. którą mu Król, ponieważ trudno, aby ią drogą prawa mógł otrzymać, z swey kassy iako nadzwyczayną nagrodę wypłacić rozkazał.

Król dał d. 4 b. m. powracaiącemu z Hamburga do Madrytu mianowanemu przez Monarchę swoiego Ministrem spraw zagranicznych P. Perez de Castro prywatne posłuchanie.

Cesarsko - Austryiacki Feldmarszałek porucznik, Xże Filip Hessen - Homburg, miał zaszczyt przez Austryiackiego Posła, Barona St. Vincent, d. 5 przed Królem bydź stawionym.

Gdy Xiężna Angouleme iechała w tych dniach przez Buleward szkalował ią nayobelżywszemi słowy iakiś nieznaiomy człowiek. Chciano go uwięzić, ale przybyło mu na pomoc 6 innych ludzi, za których pomocą uszedł.

Narodowa tuteysza gwardyia składa się z 30,000 ludzi, z których żaden przez 6 lat za przestępstwo nie był do sądu pociągniony, ani z 1500 officerów żaden za zaniedbanie służby karany.

W Oriencie spuszczono z warsztatu nową fregatę Astreę. — Nagroda za wywóz z Francyi rafinowanego cukru powiększoną została od 90 do 110 Fr.

U naszych handlarzy rycinami widzieć teraz można wizerunki 4 Hiszpańskich pułkowników, którzy naypierwsi podnieśli chorągiew wolności z napisem: "Nieśmiertelni."

Z Madrytu d. 27 Kwietnia.

Król oświadczył się za pierwszego żołnierza narodu, i mianował Jenerał-adjutantami swemi: Jenerała Balesteros Vice-prezesa tymczasowey junty, Margr. Campoverde, Gubernatora Grenady, Hr. Almodavar, Gubernatora Walencyi, Villa Campa, Gubernatora Katalonii, Odonoihu, Gubernatora Andaluzyi, i 3 Dowódców woyska na wyspie Leon: Quiroga, Arco-Aguero i Riego. — Ostatni trzey, wraz z dwoma Pułkownikami Lopez de Banos i Demetrio Odali (iak się doniosło) złożyli Królowi przez Arco-Aguero dwa adressy z których w iednym dziękowali Królowi za posunięcie ich na stopnie Jenerał-majorów, ale oraz one nazad w ręce Króla złożyli, ażeby nie zdawało się, iż postępowaniem ich kierowała chciwość zaszczytów. Lecz Monarcha nie przyiął tego złożenia, i oświadczyć im kazał przez Ministra woiennego, iż te stopnie są tylko nagrodą za szlachetny i nieustraszony ich czyn, za pomocą którego życzenia ludu doszły do iego uszów. — Gdy Arco-Aguero po posłuchaniu u Króla zaprowadzony został do Królowey, rzekł do niey. — "Nayiaśnieysza Pani! Szlachetny charakter Hiszpanów i liczne cnoty tego wspaniałego narodu powinny dostateczną bydź rę-

kowmią, że artykuł Swiętey naszey Konstytucyi: iż Osoba Królewska iest nietykalną i niepodlega żadney odpowiedzialności, głęboko iest w naszych sercach wyryty. Gdy J. K. M. szczerze iest od swoiego ludu kochany, musi zatem bydź szczęśliwem, a któż lepiey potraz nim dzielić to szczęście, iak połączona z nim Wysoka Małżonka.„ — Królowa odpowiedziała z naywiększą uprzeymością Jenerałowi Arco-Aguero.

Jedna z tuteyszych gazet zawiera co następuie: "Nie chcieliśmy czytelnikom naszem o rzekomem spisku, który tu d. 21 b. m. razem odkryty i uśmierzony został donieść, póki nie zasięgniemy o nim dokładney wiadomości. Pierwsze doniesienia, które powzięliśmy, okazały, że ów śmieszny spisek był dziełem ludzi, których niewiadomość, ubostwo i nic ść wzgardę tylko wzbudzić mogły. Dwa Mnichy, ieden kommissarz woienny, człowiek, który niegdy w dawnych kupach zbroynych służył, ubogi Prebendarz przy kościele w Burgos byli ten i spiskowemi. Mieysce ich zgromadzenia było podług okoliczności, iuż w celi przełożonego Braci miłosierdzia, iuż na moście Toledanskim, a nayczęściey pod słoneczną fórtką. Sposoby ich opierały się na uwiedzeniu żołnierzy, którym złote góry obiecywali, na rękę iednak 1 a naywięcey 2 reale ofiarowali. Wydane przez nich pieniądze nie wynoszą iak 150 do 200 Fr. — Zołnierze, których oni uwieść usiłowali, byli naypierwszemi, którzy ich przed zwierzchnością zdali. Oba Mnisi, równie iak Prebendarz i kommissarz woienny zostali poymanemi. Mnisi odebrali iuż paszporty do wyiazdu z kraiu. Publicznem życzeniem było, aby spiskowi, iakkolwiek śmiechu godny i obrzydły był ich proiekt śpieszno i bezstronnie ukaranemi zostali. Mieli także mieć zamysł osadzenia na tronie Jnfanta Karola.

Urzędnicy skarbu Królewskiego posłali adress powinszowania Królowi, w którym między innemi wyrazili: "W. K. M. uczyniłeś się szczęśliwem przez przyięcie konstytucyi, a nas uratowałeś. Odzyskałeś prawdziwe swoie prawa, a nam wróciłeś nasze. Widzisz W. K. M. osuszone łzy nasze, zniknioną obawę i ożywione zaufanie. Ustały prześladowania, a z niemi wszelkie nieszczęścia z ziemi Hiszpańskiey zniknęły. N. Panie! Musiemy z otwartością, iaka wszystkim wolnym ludziom przystoi wyznać, iż W. K. M. wszystkim polerownym narodom uczyniłeś przez swóy postępek naywiększą przysługę.„

Woyskowi obchodzą tu ciągle zaprowadzenie konstytucyi publicznemi ucztami, na których bywaią i obywatele.

Zrobiona tu została składka, dla wynagrodzenia osady Madryckiey za patryiotyczne iey postąpienie w d. 8 i 9 Marca, które były stanowczemi względem przywrócenia rządu konstytucyynego. Lecz woyskowi działaiąc zawsze po patryiotycznemu odesłali tę nagrodę tuteyszemu szpitalowi sierot.

Wydane tu zostały różne wyroki względem duchownych. Sekularyzowane dawniey Mnichy, które przymuszone były wracać do swych klasztorów, mogą ie teraz opuścić, równie iak wyszli z kraiu Xięża do oyczyzny wrócić.

Jedno z pism tuteyszych opisuie więzienia Jnkwizycyi, które niedawno kilku obywateli zwiedzili, i opis temi kończy

słowy: "Oto są okropne iaskinie, któreśmy widzieli, a których unikałyby nawet drapieżne zwierze. Zaraźliwe w nich powietrze, panuiąca ponurą cisza i wieczna ciemność czynią ie nayokropnieyszemi. Nigdy do tych podziemnych iaskiń nie zawita dzienne światło.,,

Obok klubu Lorencini utworzył się tu inny pod nazwiskiem S. Sebastyana. Ten postanowił niedawno prosić Króla o wyrok śmierci na każdego, któryby poważył się naruszać konstytucyią. Lecz klub Lorencini poganił ten wniosek, ponieważ krok takowy do Krola nie należy, i znayduią się ustawy, które ten przypadek przewidziały. Zawiązał się tu trzeci ieszcze klub, który zgromadza się pod Kanonikiem Jzydorem Nawas i bardzo umiarkowanych ma bydź zasad. Oprócz tych klubów utworzyło się w mieście naszem towarzystwo pod nazwiskiem: Ateneum Hiszpańskie, którego członkiem iest Arco-Aguero.

Z liniiowego naszego woyska rozpuszczaią wszystkich żołnierzy, którzy ośmioletni swóy czas przesłużyli, i ubytek ten aż do urządzenia narodowego woyska zastąpią w służbie mieyscowe milicyie.

Z Włoch d. 30 Kwietnia.

O wyszukiwaniu starożytności w Tybrze czytamy co następuie: — "Oto znowu dla miłośników kunsztów i starożytności przyiemne przedsięwzięcie, o którego zaczęciu pisma publiczne w Sierpniu r. z. doniosły. Dotąd wydobyto następuiące sztuki: 1) Tablicę bronzową 4 palmy wysoką z Senatus Consultum o administracyi tabaki; wymienieni na niey są Konsulowie Lucius Valerius i Aulus Manlius, którzy żyli na 387 lat przed narodzeniem Chrystusa. 2) Prochowy róg z słoniowey kości, na którego metalowey osadzie wyryty iest napis: Leg. VII. Coh. II. R. 3) Złoty z repetycyią zegarek Maxentiusa, dawno ustałey w Genewie fabryki, graiący sztukę podobną do marszu Marsyliyskiego. 4) Działo z herbem Króla Porsennyy; wrzucone zapewno do Tybru podczas odciągania woyska Hetruskiego. 5) Starożytny bardzo marmurowy pomnik, którego napisu trudno przeczytać; lecz zdaie się pochodzić od czasów Aboriginów i zawierać rolniczy przepis względem sadzenia ziemniaków. 6) Parę dziewierowanych krucic Juliusza Cezara. 7) Ołowiane pudełko z chowaną dawniey na górze Janiculus częścią xiąg Sybilliyskich. 8) Metalowe szczypce z łańcuszkiem i śladami pozłoty, które zdaie się, że Tytus Vespasian po zburzeniu Jerozolimy, zabrał od wielkiego swiecznika z Świątyni Salomona. 9) Przy Ponte Molle (niegdy Pons Emilianus) gdzie Konstanty Merentiusa pobił i ten utopił się w Tybrze, znaleziono wiele strzelby i ammunicyi, tudzież Kongrewskie race, które nie są do użycia, wiele z iego polowych sprzętów, a szczególniey polową drukarnią. 10) Konsulów i Edilów rozporządzenia względem opłat rogatkowych, stępla, pogłównego żydowskiego, i t. d. na kamieniach wyryte. Spodziewaią się więcey ieszcze rzadkich wynaleść rzeczy.,,

Były Gubernator Rzymu, Prałat Pacca, miał z Genui do Brazylii odpłynąć. Pobiera on pensyią od Krola Portugalskiego.

I fant Hiszpański Franciszek de Paulo pisał do pobieraiących, od niego w Rzymie wielu osób pensyie, iż teraźnieysze okoliczności nie dozwalaią mu onych

wypłacać. Wielu duchownych i świeckich, którzy pobierali pensyie z Hiszpanii, przeszło 100,000 piastrów wynoszące, lękaią się podobnegoż losu. — Xiężna Łukieska odwiedź musiała swoy odiazd z Rzymu dla choroby iednego z swoich szambelanów. Zakupiła ona tam pałac od Kardynała Ercolani, i wielę obrazów od Lucyiana Bonaparte.

Rossyyski Xże Trubecki w powrocie swoim z Neapolu napadniony był między Velletri i Genzano od rozboyników, lecz uszedł przed niemi przez popęd enie koni przez postyliona. Z eskorty iego został iednak dragon z koniem zabity. Rzeczeni rozboynicy ścigani w kraiu Neapolitańskim przez siłę zbroyną, schronili się do kraiu Rzymskiego.

Xiężna Parmeńska nadała kraiom swoim nową Xięgę ustaw cywilnych.

Wezuwiusz wyrzuca ciągle ogień. W Lutym kiedy ta gora śniegiem była okrytą, podwoił się wyrzut. Widzieć się tam dała naywiększa sprzeczność natury; naygrubszy śnieg okrywał mocno wyrzucaiący ogień otwor Wulkanu i źrodło zawsze płynącey lawy. Pomiędzy osobami, które w tym roku wyrzut Wezuwiusza szczególniey uważały, znayduią się: Bawarski badacz natury, Kawaler Gimbernat, Hrabina Węgierska Bathiany i Sekretarz Austryiackiego Poselstwa w Neapolu P. Menz. Gdy d. 11 Marca na samey gorze wyrzuty uważali, zawołał nagle ich przewodnik: "Ratuycie się! gora rusza się pod moiemi nogami!" Na ten krzyk PP. Gimbernat i Menz odprowadzili Panią Bathiani z mieysca, na którym stała. Zaledwo 20 uszli kroków, gdy zapadła się część góry, na którey trzy godziny stali, z nayw iększym hukiem, i wybuchał z niey szary płomień z obficie płynącą lawą. P. Gimbernat zrobił z płynącey w d. 1 Stycznia r. b. lawy medale, które są pomnikiem iego pracy i oraz wdzięczności ku wspaniałemu iego Monarsze, który postawił go w stanie, iż może czynić długo swoie badania. Medale te noszą z iedney strony napis: "Niech żyie Maxymilian Józef, Bawaryia i Wittelsbach!" a z drugiey: "Lawa z Wezuwiusza d. 1 Stycznia 1820. Jako hołd od Gimbernat."

Od brzegów Menu d. 10 Maia.

Jak dalece w ostatnich czasach podniosł się kredyt skarbu Bawarskiego, okazuie nietylko znaczne podwyższenie się skarbowych obligacyy, ale nadto codzieonie ofiarowane pożyczenie pieniędzy kommissyi do umorzenia długów od różnych stanów na małą prowizyią.

Cywilna lista Króla Wirtembergskiego oznaczona iest rocznie 800,000 Zr. z których pobiera Król w drzewie i zbożu 70,200 Zr. Oprócz tego posiada rodzinne dobra, które rocznego dochodu czynią 200,000 Zr. z których odchodzi iednak na podatki i officyialistów 45,000 Zr. Apanaże Xiążąt krwi Królewskiey, oprócz dodanych im zamków, wynoszą 571,187 Zr. z których owdowiała Królowa pobiera rocznie 103,989 Zr.

Na teraźnieyszym iarmarku Lipskim znaydowali się także Włoscy Xięgarze. Niemieckich nie tyle było, iak po inne czasy, ale pokup na xiążki był znaczny.

Liczba znayduiących się w bibliotece Tureckiego Cesarza rękopismów, powiększey części w języku Arabskim, albo originałów, albo tłmaczeń z Tureckiego i Perskiego, wynosi 1294. Rękopisma te są w przedmiotach teologii, prawa, logiki, filozofii, nauki natury, gramatyki,

historyi i nadobnych umiejętności. Pierwsze dwa są nayliczniejsze; niema tam już Syryyskich i Arabskich Bibliy starem pismem, które się tam dawniey znaydowały; niema także już żadnego Greckiego, Łacinskiego lub Hebrayskiego rękopismu. Kształt bibliioteki iest krzyżowy i bardzo wązki. W środku znayduie się kopuła, z którey okna pomiędzy marmurowemi słupami będące, daią przyiemne światło. Właściwie niema iak 12 półek, w których rękopisma ieden na drugim leżą z wypisanem na brzegu tytułem. W Seraiu znaydować się ieszcze ma kilka bibliiotek, lecz do tych niema nikt przystępu.

Sławna Spiewaczka Catalani zakończyć chce, iak zapewniaią, podróżą do Rossyi swóy zawod.

Naybogatszym w świecie kościołem iest bezwątpienia kościoł katedralny w Karakas w południowey Ameryce, zwłaszcza, że ludność tego miasta nie wynosi iak 15,000 mieszkańców. Drzwi kościelne są z laney miedzi. Główna kazatelnica, równie iak poboczne, tudzież wszystkie Ołtarze i ogromne na nich świeczniki są z czystego srebra. W wielu innych kościołach tey części świata znayduią się podobneż bogactwa. W kościele Panien zakonnych w la Paz znayduie się szczero złote wyobrażenie słońca z dyiamentami, na złotey na 4½ stopy wysokiey podstawie.

Od granic Hiszpańskich d. 30 Kwietnia.

Miasto Malaga chce Jenerałowi Riego na placu, na którym tak pięknie się bronił przeciw woyskom, które z sześciu ulic na ten plac wychodzących przeciw niemu nacierały, wystawić pomnik.

Gdy Quiroga dnia 4 Kwietnia do Kadyxu wchodził, wyszedł wszystek lud przeciw niemu, przymusił go do zsiądzenia z konia i wsadził go równie iak Riego, nowego Gubernatora Lopez Banos, Jenerałów Valdes i Odonoihu na wspaniały wóz tryumfalny, który lud ciągnął. Woiownicy szli przodem, a znaczna liczba obywateli na koniach kończyła orszak. Gdy Quiroga do mieszkania Gubernatora wysiadł, musiał wyyść na ganek, gdzie Gubernator miał do niego pochwalną mowę i włożył mu na głowę rożowy wieniec. Wszystko to rozrzewniło tak dalece Quiroga, iż dla łez musiał oddalić się z ganku.

List z Madrytu donosi o nagłym z tey stolicy wyieździe Infanta Karola, brata Królewskiego, który z początku był przeciw konstytucyi, lecz niewiadomo dokąd.

Z Paryża i Londynu oczekuią w Madrycie kilku Xięgarzów.

Z Lipska d. 30 Kwietnia.

Poki Lipsk istnieie nie było tam ieszcze nigdy tyle Angielskich towarów, iak na teraźnieyszym iarmarku, tak iż mieysc na pomieszczenie ich zabrakło. Smutek Saskich fabrykantów iest nie do opisania, ponieważ naytańsze ich artykuły nie mogły wyrównać cenie Angielskich. Wszelka zatem gotowizna idzie do Anglii.

Xięgarz Brockhaus, który dla okoliczności w latach 1810 i 1812 godzić się musiał z swoiemi wierzycielami, prowadzi tu znowu obszerny handel, i wydał niedawno okólnik, w którym przyrzeka zupełnie z prowizyią nawet ich zaspokoić, co mu wielki czyni zaszczyt.

DODATEK
DO N^ro 42.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 24 MAIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Londynu d. 5 Maia.

Słychać, iż Król postanowił odłożyć obrządek koronacyi do roku przyszłego, a to z powodu, że koszta iego wynosić będą do 800,000 Fs. a J. K. M. nie chce w teraźnieyszych przykrych okolicznościach nowych ciężarów na lud nakładać.

Jeżeli wieści wierzyć można, tedy Królewic Xże Sussexu mianowany iest na mieyscu Hr. Talbot Vice-Królem Jrlandskim.

Krewni straconych d. 1 Maia spiskowych prosili Ministra Lorda Sidmouth o wydanie im ich zwłoków, dla pokazywania ich za zapłatą na korzyść pozostałych wdów i sierot; lecz odmówił.

Listy od Królowey z Pesaro nadeszły tu pod d. 15 Kwietnia, zkąd dnia tego wyiechała i zamyśla przez Paryż do Kale przybydź, dla przewiezienia się do Anglii. Pani Hamilton i inne osoby iey Dworu odebrały rozkaz czekania na nią w Dowrze.

Do Liwerpoola nadeszło przed kilku dniami kilka ładunków zboża z wysp Guernsey i Jersey, które na cle za tamteysze podano. Lecz zachodzi wątpliwość czyli nie zostało tam z zagranicy sprowadzonem, co będzie ściśle dochodzonem.

Lord Liwerpool oświadczyć miał deputacyi od kupców Londyńskich, iż Rząd nie może zezwolić na żądane przez nich cofnienie bilu zabraniaiącego wprowadzania zboża, ponieważ właściciele gruntowi i dzierżawcy podaią przeciwną prośbę do parlamentu, a zatem nie mogąc Rząd obu stronom dogodzić, postanowił zostawić rzecz w dawnym stanie.

D. 3 b. m. odbierał Król adressy powinszowania, pomiędzy któremi znaydował się także ieden od Kwakrów. Złożyła mu go deputacyia z 12 członków, pomiędzy któremi znaydował się Tomasz Howard, który podobnyż adress złożył Królowi Jerzemu III w roku 1760. Deputacyia ta weszła wedle zwyczaiu Kwakrów nie zdeymowania przed nikim kapelusza z nakrytemi głowami do przedpokoiu; odźwierny był w kłopocie iak ich tak przed Króla wpuścić; lecz przypomniał sobie, iż można ich do zdięcia przymusić, i iednemu po drugim zdiał ka-

palusz i w rękę oddał. Wszyscy więc z odkrytemi głowami stanęli przed Królem.

Poseł nasz P. Wellesley w krótce z Madrytu do Anglii powróci.

W tegoroczném wystawieniu dzieł kunsztu znaydowało się 1072 obrazów, pomiędzy 452 oleynych.

W Irlandyi i Szkocyi popełniaią ieszcze ciągle Ribbomenowie i Reformatorowie poiedyncze zdrożności.

Alderman Wood, reprezentant miasta Londynu, wniósł d. 2 b. m. w izbie niższey oskarżenie Szewca John Edward — 1) że był w porozumieniu z spiskowemi na zamordowanie znakomitszych mężów państwa; 2) że chodził po domach publicznych i namawiał ludzi do obalenia Rządu; 3) że ułożył plan na wygubienie członków izby podczas posiedzenia prochem i innemi palnemi materyiałami; 4) że te materyiały sam przygotował; 5) że ułożył ieszcze okropnieyszy zamach, (który dopiero na taynem posiedzeniu obiawi (na zabicie Króla.) P. Wood dodał, iż doniosło mu o tem zamachu siedem wiary g dnych osób, i żądał, aby Edward był przed kratę powołany i osoby przeciw niemu świadczące słuchane. (Mowa P. Wooda przerywana często była kasłaniem, tupaniem nogami i t. d.) — P. Bathurst sprzeciwiał się temu wnioskowi z powodu, że nie zgadza się z formalnością, ponieważ nie samego tycze się parlamentu, ale obiawia kryminalne przestępstwo, które przez izbę sądzonem bydź nie może. — P. Wood wymawiał się niewiadomością przepisów parlamentu, i zostawi do woli izby wyrokowanie. — P. Hume popierał wniosek P. Wood, i dowodził, iż do parlamentu należy poznać lepiey tak niebezpiecznego człowieka. — P. Brougham uważał rzecz tę z inney strony. Porównał układy i czyny Edwarda z czynami straconych świeżo zbrodniarzów. Dla czegoż, zapytał się, sprawę tamtych z taką uroczystością prowadzono, a teraźnieysze podanie wyśmiewaią? Nie iestże to ten sam zamiar, to samo niebezpieczeństwo i tenże przedmiot? O Boże, iestże to wszystko igraszką, z czegoby śmiać się można? Gdyby nawet Edward był szpiegiem Rządu; gdyby ten nie chciał użyć go za świadka, aby uniknąć wstydu odrzucenia go przez sąd przysięgłych; gdyby nawet dla tego, że był iego szpiegiem, nie uwięził go: nie należyż przecie dochodzić, czyli Edward iako spieg nie przestąpił swoiego powołania i nie był podniecicielem do zbrodni. P. Brougham zakończył mowę swoią radą, aby P. Wood cofnął teraźnieyszy swóy wniosek, a podał go na następnem posiedzeniu w innym kształcie, co nastąpiło. P. Wood oświadczył d. 3, że d. 9 wniesie o wyznaczenie taynego wydziału do wysłuchania świadków przeciw Edwardewi, i że żądał od Lorda Sidmouth, aby kazał Edwarda uwięzić, ponieważ posłyszał, iż zamyśla z kraiu uiechać.

D. 4 P. Wilson, nowy reprezentant Londynu i wielu innych reprezentantów wnieśli do niższey izby prośby od kupców i fabrykantów o zmnieyszenie cła od zagraniczney wełny i zniesienia zakazu wprowadzania obcych płodów. — Potem zamieniła się izba w wydział skarbowy, dla słuchania wniosku względem listy cywilney. Kanclerz skarbowy proponował, aby na całe życie wyznaczyć Królowi na utrzymanie domu swoiego i powagi korony

co rocznie po 850,000 Fs. z Anglii, a 207,000 Fr. z Irlandyi. W ciągu obrad doniósł Kanclerz, iż uchwalone zmarłey Królowey 58,000 Fs. nie należą do listy cywilney, ale z innych funduszów były wyznaczone, i zalecał zachować taki sam porządek.

Z Nowegoiorku nadeszła pod d. 5 Kwietnia wiadomość, że dawno zapowiedziany Hiszpański Poseł i Pełnomocnik Jenerał Vives przybył tam nakoniec. W krótce więc los obu Floryd roztrzygniony zostanie. — Milicyia Ziednoczonych Stanów północney Ameryki wynosi 882,195 głów. Regularne woysko nie iest iak wiadomo liczne; ale zato siła morska iest w kwitnącym stanie.

Bunt Murzynów na wyspie Kuba nie był do 7 Marca uśmierzony; ciągle ieszcze opierali się woysku.

Dnia 22 i 23 M a i a 1820
Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
Pszenicy	15 —	14 15	14 —	12 —
— Żyta	10 —	9 15	9 —	8 —
— Jęczmienia	6 —	5 —	4 15	— —
— Owsa	5 —	4 15	— —	— —
— Jagieł	18 15	18 —	17 —	15 15
— Grochu	8 —	7 15	6 —	5 —
— Rzepaku	— —	— —	— —	— —

W Gdańsku d. 12 Maia.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp. 700	do 960.
Żyta	— — 430	— 460.
Jęczmienia	— — 280	— 320.
Owsa	— — 260	— 320.
Grochu	— — 520	— 580.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 23 Maia.

	Złp.	gr.
Czer. Zł. Holl: monetą Courant	19	9
— detto Cesarski . . . — .	19	— 6
Fryd. Pruskie . . . . — .	33	— 15
Luidor . . . . — .	37	— —
złoto frankowy . . . . — .	32	— —
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	233	— —
Złoty ryński Szeinami . — .	1	— 21

Towarzystwo Przyiaciół Muzyki, odbędzie w Niedzielę dnia 28 Maia w Sali W. Knotza o godzinie 12 w południe miesięczną popisową Muzykę.

DONIESIENIA

Trybunał I. Instancyi Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu, podaie do publiczney wiadomości, iż stósownie do Reskryptu Senatu Rządzącego z dnia trzydziestego Sierpnia r. z. do Numeru 2427 i następnych w tey mierze wydanych Rozporządzeń w myśl prawa, na Zgromadzeniu Reprezentantów w dniu 15 Grudnia 1818 r. względem Domów spustoszałych zapadłego; po bezskutecznem wzywaniu Właścicieli do przedsięwzięcia Raparacyi, następuiące Domy przez publiczną Licytacyią, w Trybunale swym odbyć się maiącą, sprzedane zostaną, a to w dniu 7 Czerwca r. b. Kamienice Pana Jana Rychtera pod L. 333 i 334 przy ulicy Szewskiey, z których pierwsza oszacowana iest w Summie 17 953 złp. 15 gr. zaś druga za summę 3634 złp. 15 gr. Dom pod L. 133 w długiey Ulicy na Kleparzu, tudzież pod L. 131 łączny, do tegóż należący, do Sukcessorów Pankiewiczów, oszacowany za Summę 1243 złp. w dniu zaś ósmym Czerwca r. b. Dom pod L. 616 w przecznicy zwaney od Mikołayskiey Ulicy, należący do Bochenkiewiczów i Jerzego Cenglera, oszacowany za Summę 13552 złp. 9 gr. Dom pod L. 619 przy Ulicy Różaney, Jerzego Wiatrowicza, oszacowany za Summę 2430 złp. 10 gr. w dniu 12 Czerwca r. b. Dom pod L. 620 przy Ulicy Różaney Grzegorza i Katarzyny Zielińskich, oszacowany za Summę 1033 złp. 10 gr. nakoniec w dniu 14 Czerwca r. b. Dom pod L. 277/8 przy Ulicy Gełębiey Sukcessorów Dominika i Rozalii Krokiewiczów, oszacowany za Summę 1494 złp. 24 gr. — Warunki sprzedarzy są następuiące:

1. Chęć licytowania maiący winni są tytułem vadii przed rozpoczęciem licytacyi dziesiątą część szacunku złożyć.

2. Nabywca ma połowę szacuneku w dni dziesięć złożyć do Składu Sądowego, a druga połowa zostanie przy nieruchomości do lat 3ch z obowiązkiem płacenia prowizyi 5 od 100 wolno iednak Nabywcy cały szacunek, całą Summę z Licytacyi wypadaiącą w powyższym terminie złożyć.

3. Nabywca obowiązany iest stósownie do Uchwały Seymowey d. 15 Grudnia 1818 kupioną przez siebie nieruchomość w przeciągu roku iednego wyreparować.

4. Niedopełniaiący powyższych warunków utraca vadium i nowa Licytacyia na iego koszt przedsięwziętą zostanie.

Opisy powyższych Nieruchomości wraz z ich oszacowaniem znayduią się w Kancellaryi Pisarza Trybunału. — W Krakowie dnia 27 Kwietnia 1820 roku.

(podp:) *Bernard Dwiernicki.* *Skarżyński* Sekretarz.

Za zgodność z Oryginałem swiadczę

(podp:) *Skarżyński* Sekr: (m. p.)

Podpisany ustanowiony Kurator Massy Izydora Miłko, wzywa wszystkich, którzyby do Massy tey iakowe prawo mieć sądzili, aby, po odebraniu takowey, do Trybunału Cywilnego I Instancyi Województwa Krakowskiego w ciągu miesięcy trzech zgłosili się; w przeciwnym bowiem razie, Massa ta iako bezdziedziczna Skarbowi publicznemu, na własność przyznaną zostanie. — W Kielcach d. 5 Maia 1820 r.

Fachinetti, Kurator.

Podpisany ma honor donieść Prześwietney Publiczności, że codziennie dostać u niego można pozłacanych, posrebrzanych i bronzowanych towarów, iako to: Luster, lichtarzów stołowych i ściennych, w różnych gatunkach draperyynych robot do firanek, ram do popiersiów, &c. Podpisany podeymuie się także robienia wszelkiego gatunku nowych drzewianych robót, iako też starych ochędożenia i odnowienia. — Mieszka na Podgórzu pod czarnym Orłem pod Nrem 2 na pierwszym piętrze.

Józef Ruepp. Pozłotnik i bronzownik.

☞ Nowo przybyły Artysta ze Lwowa, osiadaiacy za upoważnieniem Rządu w Krakowie, ma honor polecić się Prześwietney Publiczności w tańcach każdemu podług upodobania dogodnych. — Życzący sobie oddać dzieci swoie do wykształcenia, tak w figurach iako i w tańcach, udać się raczy na ulicę Gołębią pod Nr. 253 do domu JP Zebrowskiego na drugie piętro.

A. Różański, Metr Tańców.

U Salomona Spiry na Kaźmierzu przy Krakowie w kamienicy W. Popiela pod L. 83 na pierwszym piętrze zamieszkałego dostać można Tabaki Galicyiskiey w ołowkach cało fontowych, półfontowych i ćwierćfontowych wagi Wiedeńskiey, w gatunku nayprzednieyszym i w cenie mierney; o czem Szanowną Publiczność uwiadomia się.

Kąpiele siarczne w Krzeszowicach w Okręgu W. M. Krakowa w rozlicznych Chorobach ze skutków lekarskich sławne, otworzone zostały dnia 15 Maia r. b. Pawilon, Dworków pięć, i Gmach Łazienki Zielone zwany są od dnia rzeczonego denaięcia. — Oberża i Trakiyernia dobrze urządzone ku wszelkiey wygodzie iak również Sala w Pałacu ku zabawie przy dobraney Muzyce uprzyiemnią czas pobytu w kąpielach Szanownych Gości; wszakże i okolice Krzeszowic naypięknieysze ku zbawiennym skutkom przyczynić się mogą. — Czystość, pospiech i punktualność w usłudze potrzebney zapewnia.

J. Kwasniewski, Doktor i Med: